

MPR_EUIP

Evropská unie – instituce a právo

Jednotný vnitřní trh,
hospodářská a měnová unie

Ve kterých oblastech probíhá
v EU spolupráce?

Politiky EU

Určující kritérium princip subsidiarity a politická vůle členských států

Výlučné

Sdílené

Doplňkové, koordinační

Specifický režim spolupráce

Politiky EU ve výlučné pravomoci

Celní unie

Stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu

Měnová politika pro členské země, jejichž měnou je euro

Společná obchodní politika

Zachování biologických mořských druhů v rámci společné rybářské politiky

Politiky EU ve sdílené pravomoci

Vnitřní trh

Sociální politika (v oblastech vymezených smlouvou)

Hospodářská, sociální a územní soudržnost

Životní prostředí

Ochrana spotřebitele

Zemědělství a rybolov

Doprava

Transevropské sítě

Energetika

Prostor svobody, bezpečnosti a práva

společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví (v oblastech vymezených smlouvou)

Doplňkové, koordinační politiky EU

**Ochrana a zlepšování
lidského zdraví**

Průmysl

Kultura

Cestovní ruch

Všeobecné vzdělávání

Odborné vzdělávání

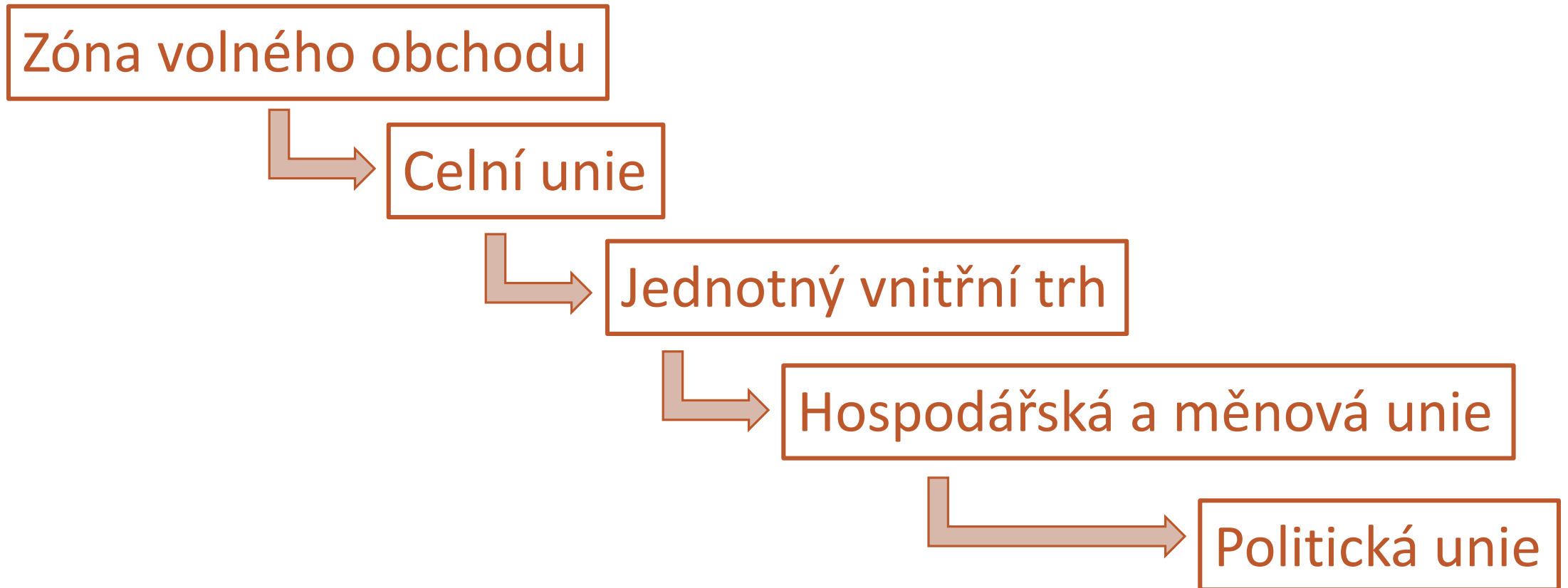
Mládež a sport

Civilní ochrana

Správní spolupráce

Stadia ekonomické integrace

Zóna volného obchodu

Nejnižší stupeň integrace

Odstraněny celní a jiné bariéry vzájemného obchodu

Všechny výrobky nebo jen některé

Obchodní vztahy upraveny samostatně vůči ostatním zemím

Celní unie

ZVO + společný celní sazebník
vůči ostatním zemím

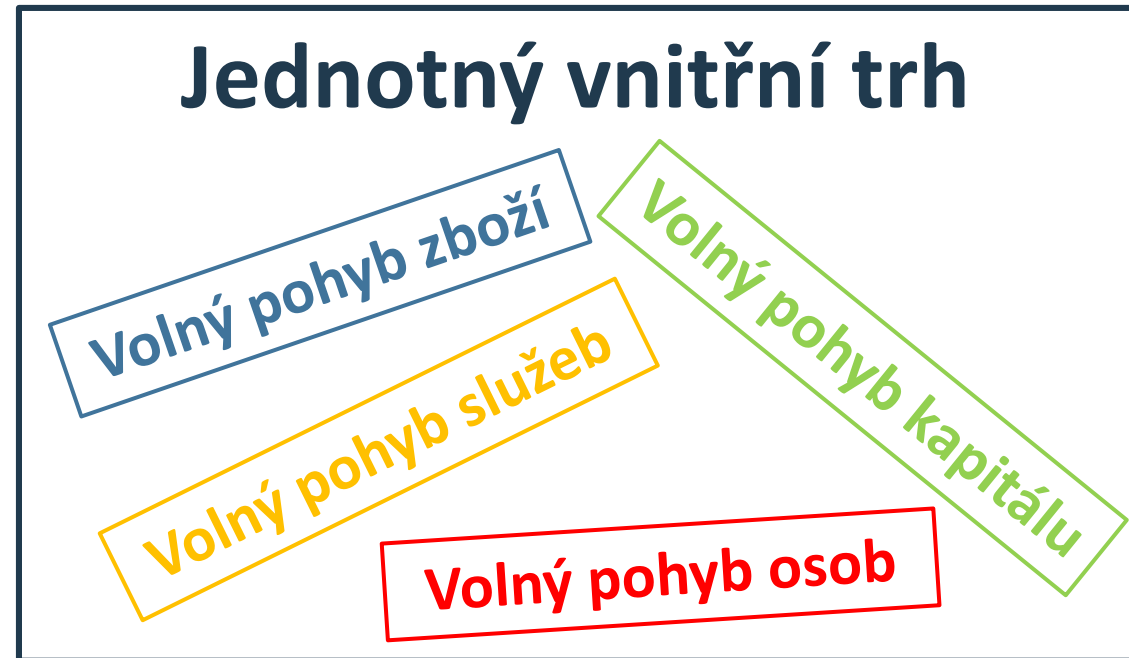
Jednotný vnitřní trh

= společný trh

Cílem volný pohyb zboží,
kapitálu, služeb a osob – tzv.
základní ekonomické svobody

Nikdy nekončící proces

Historie vzniku Jednotného vnitřního trhu

1957 – Smlouva o EHS

- cíl vytvořit vnitřní trh do 12 let

1968 – zrušení cel a kvót a zavedení společného celního sazebníku

1986 – Jednotný evropský akt

- závazek vzniku vnitřního trhu do 5 let

1993 – formální zavedení vnitřního trhu

Typy bariér dle Bílé knihy o dokončení vnitřního trhu (1985)

Fyzické bariéry – hraniční kontroly

Technické bariéry – vzájemné uznávání výrobků

Daňové bariéry – spotřební daně, DPH, diskriminační zdanění

Jednotný vnitřní trh

Volný pohyb osob

Zaměření na mobilitu práce jako VF → volný pohyb všech občanů EU (Schengenský prostor)

Zásada stejného zacházení s příslušníky členských zemí jako s vlastními občany

- Volný pohyb pracovníků
- Právo podnikat v jiné členské zemi

Jednotný vnitřní trh

Volný pohyb zboží

- Odstranění cel, kvót a jiných bariér

Volný pohyb služeb

- Možnost poskytovat službu z jednoho členského státu do druhého bez nutnosti zřizování provozovny
- Problém obchodovatelnosti služeb

Volný pohyb kapitálu

- Pohyb hmotného majetku i finančního kapitálu

Jednotný vnitřní trh – současné výzvy

Dokončování vnitřního trhu v sektoru služeb a využití nových technologií v dalších oborech

Požadavky znalostní ekonomiky

Reakce na globální prostředí

Reakce na rozšiřování EU

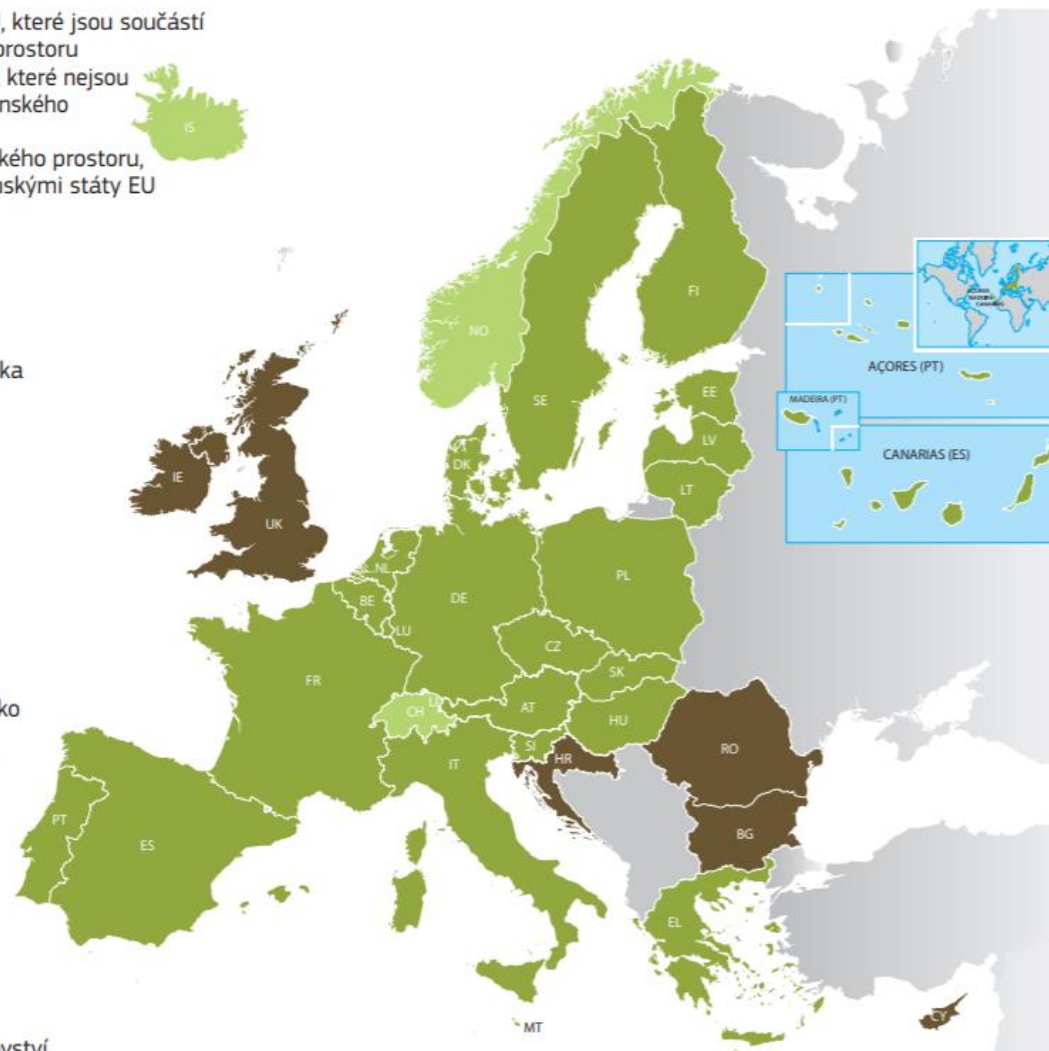
Zjednodušování a zeštíhlování legislativy vnitřního trhu

Schengenský prostor

Schengenský prostor

- Členské státy EU, které jsou součástí schengenského prostoru
- Členské státy EU, které nejsou součástí schengenského prostoru
- Státy schengenského prostoru, které nejsou členskými státy EU

AT	Rakousko
BE	Belgie
BG	Bulharsko
CH	Švýcarsko
CY	Kypr
CZ	Česká republika
DE	Německo
DK	Dánsko
EE	Estonsko
EL	Řecko
ES	Španělsko
FI	Finsko
FR	Francie
HR	Chorvatsko
HU	Maďarsko
IE	Irsko
IS	Island
IT	Itálie
LI	Lichtenštejnsko
LT	Litva
LU	Lucembursko
LV	Lotyšsko
MT	Malta
NL	Nizozemsko
NO	Norsko
PL	Polsko
PT	Portugalsko
RO	Rumunsko
SE	Švédsko
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
UK	Spojené království

Zdroj: ec.europa.eu

Pozn.: K zatím poslednímu rozšíření schengenského prostoru došlo 19. prosince 2011, kdy se připojilo Lichtenštejnsko.

Hospodářská a měnová unie

Soubor pravidel hospodářské a měnové politiky v rámci EU s cílem umožnit řádné fungování jednotné měny

Zahrnuje **společnou měnu, celní unii, jednotný trh, společnou obchodní politiku, koordinaci hospodářských politik**

Zdroj: euractiv.cz

Měnová politika HMU

Plně přenesena na nadnárodní úroveň

Společná měna

Řízena prostřednictvím Evropské centrální banky a národních centrálních bank členských států eurozóny = **Eurosystem**

Rada guvernérů ECB

- Přijímá rozhodnutí o měnové politice v eurozóně

Členské státy mimo eurozónu koordinují měnovou politiku s ECB v rámci **Evropského systému centrálních bank**

Hlavním nástrojem ECB je kontrola nabídky peněz (eura) v ekonomice eurozóny

Hospodářská politika HMU

Koordinace hospodářských politik (zejména rozpočtových) v kompetenci jednotlivých států

3 pilíře:

1. **Pakt stability a růstu** – dodržování fiskální kázně
2. **Koordinace hospodářských politik** – roční cykly doporučení pro členské státy ze strany EU
3. **Klausule o nepřevzetí závazků států eurozóny**

Historie vzniku hospodářské a měnové unie

První politické kroky

- Wernerova zpráva, 1970
- Zasedání Evropské rady v Hannoveru v roce 1988, tzv. Delorova zpráva z roku 1989

EMS, 1979

Maastrichtská smlouva

- Právní základ pro HMU
- 3 etapy zavedení HMU
- Kritéria konvergence

1999 neodvolatelné stanovení směnných kurzů

2002 zavedeny eurobankovky a euromince do oběhu

Maastrichtská (konvergenční) kritéria

Monetární kritéria

- **Cenová stabilita** – průměrná míra inflace nepřekročí o více než 1,5 procentního bodu míru inflace 3 členských států s nejlepšími výsledky
- **Dlouhodobé úrokové sazby** – úrokové sazby nepřekročí o více než 2 procentní body průměrnou úrokovou sazbu 3 členských států s nej. výsledky v oblasti cen. stability
- **Stabilita kurzu měny** – během 2 posledních let v rozpětí stanoveném mechanismem směnných kurzů EMS

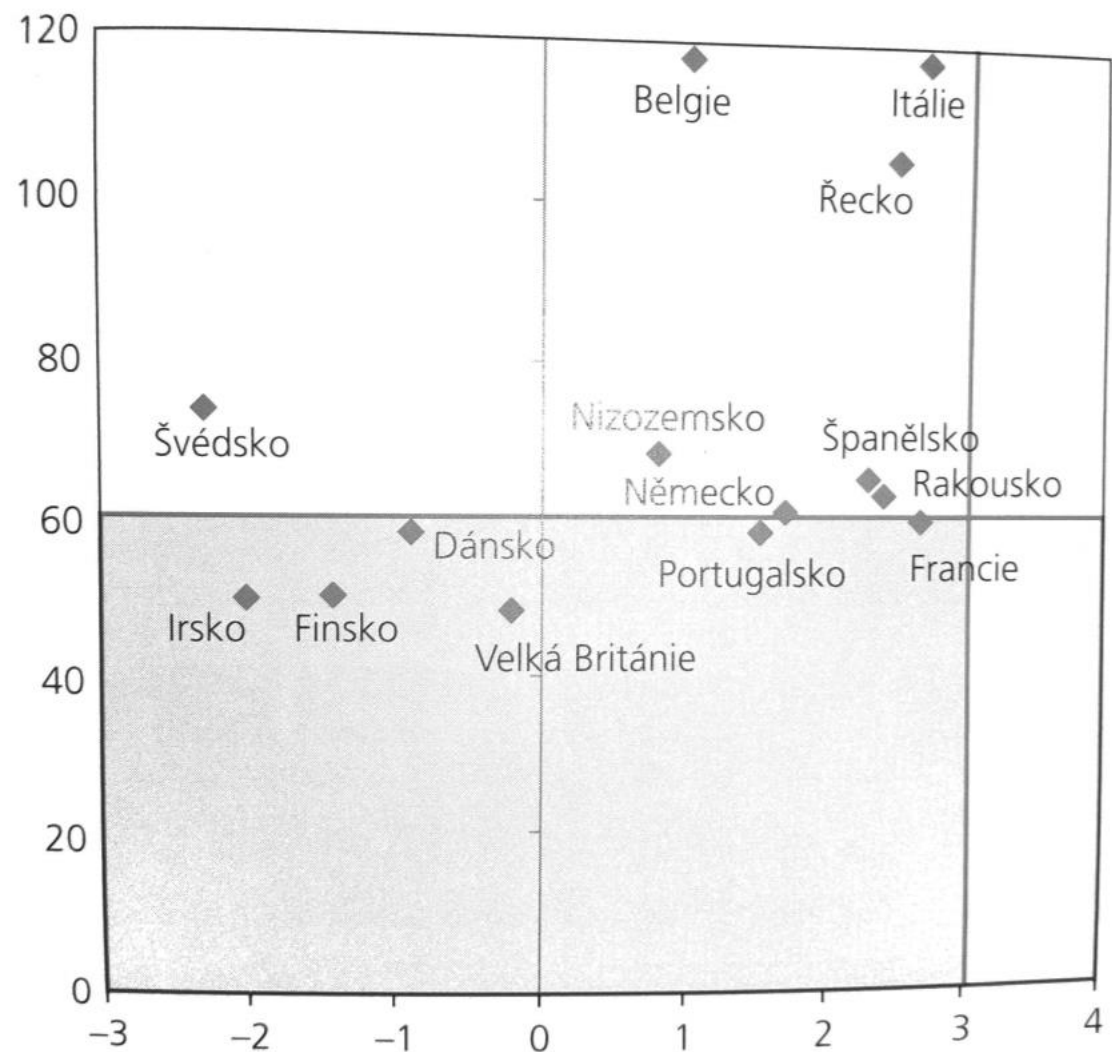
Fiskální kritéria

- **Veřejný deficit** – schodek veřejných financí k HDP < 3 %
- **Hrubý veřejný dluh** – veřejný vládní dluh k HDP < 60 %

Institucionální kritérium

- Nezávislost centrální banky

Rozpočtové deficity a veřejné dluhy v roce 1998

Zdroj: www.europa.eu In Baldwin, Wyplosz (2013)

Fiskální ukazatele v EU

bit.ly/2GA4SWO

bit.ly/2GwbARM

Evropská centrální
banka

Evropský systém
národních bank

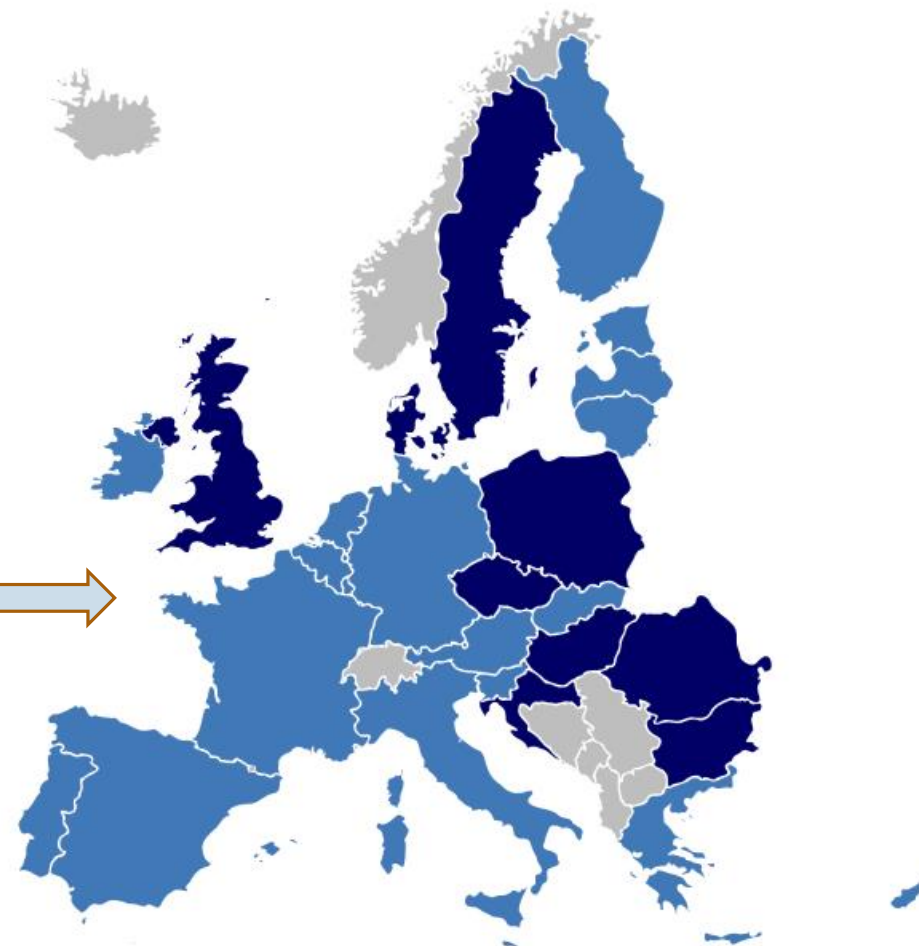
Eurosystém

Eurozóna

Euroskupina

Eurosummit

- Členský stát EU používající euro jako svou měnu
- Členský stát s jinou měnou, než je euro
- Země mimo EU

Zdroj: ecb.europa.eu

Jaké
přínosy a
náklady
má
zvedení
eura?

bit.ly/2JAYBfu

Přínosy společné měny

Odstranění nejistoty kurzového rizika

Omezení transakčních nákladů

Potenciál vyššího hospodářského růstu a větší makroekonomická stabilita

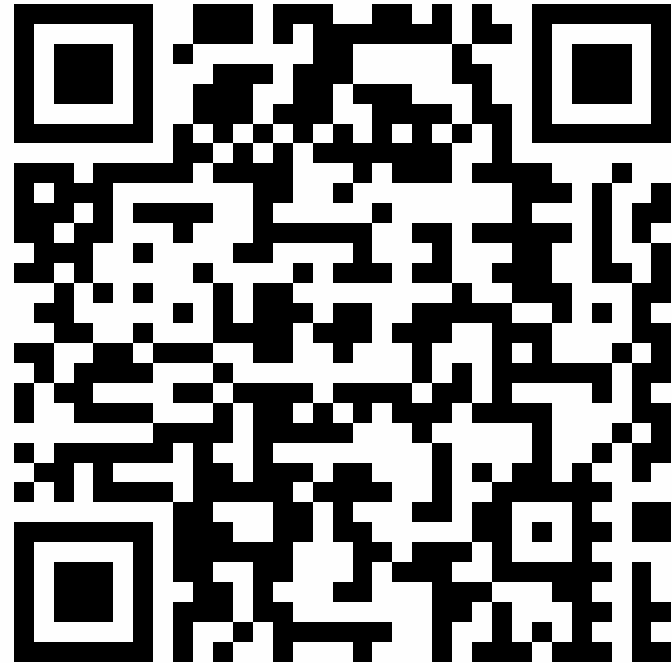
Náklady společné měny

Ztráta autonomie měnové politiky

Různý stupeň ekonomického rozvoje, odlišná struktura výroby, odlišné preference k importní a exportní politice

Euro mimo EU

---

bit.ly/2GwCkRT

Eurobankovky, euromince

Splňuje Česká republika v současnosti konvergenční kritéria?

---

bit.ly/2qa9L2L

Euro a Česká republika

Tisková zpráva Ministerstva financí ze dne 22. prosince 2017

Ministerstvo financí spolu s Českou národní bankou doporučily prozatím nestanovovat cílové datum přijetí eura, a tudíž v roce 2018 neusilovat o vstup do kurzového mechanismu ERM II. Toto společné doporučení, které vychází z dokumentu „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou“, přijala vláda na svém zasedání dne 22. prosince 2017.

Národní plán zavedení eura

---

bit.ly/2q5BeCG

Výsledky zavedení HMU

Hlavní makroekonomické indikátory: srovnání Průměr za období

		Eurozóna		Dánsko, Švédsko, UK		USA	
		1989– 1998	1999– 2008	1989– 1998	1999– 2008	1989– 1998	1999– 2008
Reálný HDP	% změna	2,2	2,1	2,0	2,7	3,0	2,6
Reálný HDP/ob.	% změna	1,9	1,6	1,7	2,2	1,8	1,6
Reálný HDP/ob.	Index, USA = 100	73	72	74	76	100	100
Nezaměstnanost	% prac. síly	9,3	8,3	7,9	5,2	5,8	5,0
Deficit rozpočtu	% HDP	-4,3	-1,7	-3,6	-0,9	-3,3	-2,5
Celkový dluh	% HDP	68,6	68,6	48,7	43,0	67,8	60,7

Zdroj: *ec.europa.eu* In Blížkovský, Lacina, Strejček (2016)

Výsledky zavedení HMU

Veřejný dluh a náklady dluhové služby jako % HDP

	Veřejný dluh			Úrokové platby (náklady dluh. služby)		
	1989	1999	2008	1989	1999	2008
Eurozóna	55,4	71,8	65,2	4,7	4,1	2,9
Irsko	99,2	48,0	26,9	7,7	2,4	0,9
Řecko	65,7	102,5	91,1	6,8	7,7	4,2
Španělsko	40,9	61,5	34,6	3,8	3,5	1,5
Portugalsko	53,6	51,4	64,7	5,7	3,0	2,9

Zdroj: ec.europa.eu In Blížkovský, Lacina, Strejček (2016)